

2. pielikums. Nacionāla mēroga papildu pasākumu upju baseinu apgabalos 2022.-2027. gadam ietekmes uz vidi vērtējums

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Ietekme uz vidi	
				Pozitīva (+), neitrāla (0) vai negatīva (-)	Tieša vai netieša (ja ir)
Plānā noteiktais mērķis:	A1: Sasniegt labu ūdeņu stāvokli visos virszemes ūdensobjektos un nodrošināt esošā stāvokļa nepasliktināšanos riska ūdensobjektos				
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A1: Aktīvi informēt sabiedrību un interešu grupas par upju baseinu apsaimniekošanu, iesaistīt tos ūdeņu apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumos				
A1.1.Organizēt izglītojošus pasākumus lauksaimniekiem (sadarbībā ar ZM, LLKIC, lauksaimnieku organizācijām), skaidrojot buferjoslu un citu agrovides pasākumu nozīmi un ieviešanu, rosinot izmantot LAP atbalsta pasākumus, lai samazinātu lauksaimniecisko darbību nelabvēlīgo ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņiem.	2022. - 2027. g	LVĢMC VARAM ZM, LLKIC	Platību, kurās īstenoti LAP atbalstītie agrovides pasākumi, pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo plānošanas periodu.	+	netieša
A1.2. Izmantot dažādus komunikācijas kanālus (informatīvus pasākumus, tiešus kontaktus, plašsaziņas līdzekļus, internetu utt.), lai svarīgākās mērķgrupas (pašvaldības, NVO, lauksaimniekus, mezsaimniekus, valsts pārvaldes iestādes, izglītības iestādes, īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekotājus, masu mediju pārstāvjus u. c.), informētu par apsaimniekošanas plāniem 2022.2027. gadam, apspriestu plānu 2028.-2033. g. izstrādi, iegūtu informāciju par to īstenotajiem ūdeņu apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumiem, iesaistītu mērķgrupas upju baseinu apsaimniekošanas plānošanai nepieciešamās informācijas ieguvē, izstrādātu un īstenotu kopīgus projektus, kas sekmē pasākumu programmas ieviešanu.	2022.g. - 2027. g..	LVĢMC VARAM, NVO, pašvaldības, valsts pārvaldes iestādes, u.c. mērķgrupas	Īstenots vismaz viens komunikācijas pasākums ar katru no svarīgākajām mērķgrupām, saņemti komentāri, ieteikumi, publikācijas par ūdens resursu apsaimniekošanas tēmu, kopīgi īstenoti projekti	+	netieša

Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A2: Samazināt ūdeņu hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu ietekmi uz ūdeņu stāvokli				
<p>A2.1. Papildināt zināšanas par hidroloģiskajiem un morfoloģiskajiem pārveidojumiem:</p> <p>A2.1.1. Datu vākšanā iesaistīt NVO un ieinteresētās sabiedrības grupas – makšķerniekus, mazo HES īpašniekus u. c.</p> <p>A2.1.2. Apkopot iegūto informāciju datu bāzē, pievienot būtiskāko informāciju par mazajām HES (HES derivācijas kanālā novadīto ūdeņu apjoms, HES attālums līdz upes grīvai un Baltijas jūrai vai Rīgas līcim u.c.). Izmantot minēto informāciju upju baseinu raksturojuma sagatavošanai / uzlabošanai..</p>	2027. g.	<p>NVO LVĢMC interesenti</p> <p>LVĢMC</p>	Iegūta un apkopota papildu informācija par upju pārveidojumiem Latvijā baseinu raksturojuma sagatavošana / uzlabošana	+	netieša
<p>A2.2. Sagatavot un īstenot plānu bebru dambju radītās ietekmes samazināšanai:</p> <p>A2.2.1. Izmantojot BIOR izstrādāto prioritāro upju sarakstu, izveidot tādu upju sarakstu, kurās bebru aizsprosti rada vislielāko negatīvo ietekmi (mazās un vidējās ritrālās upes);</p> <p>A2.2.2. Veikt pašvaldību aptauju, noskaidrojot vietas, kurās bebru dambji iepriekš minētajās upēs rada vislielāko kaitējumu, traucējot zemes lietošanu vai palielinot plūdu riskus;</p> <p>A2.2.3. Sastādīt nojaucamo dambju sarakstu prioritāšu secībā katrā upju baseinu apgabalā;</p> <p>A2.2.4. Sākt dambju nojaukšanu, vienlaikus vienojoties ar mednieku biedrībām par bebru skaita regulēšanu.</p>	2027. g.	<p>LVĢMC</p> <p>BIOR, pašvaldības, interešu grupas, NVO</p>	Sagatavots plāns un nojaukti būtiskāko ietekmi radošie bebru dambji	+	tieša

Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A3: Papildināt normatīvos aktus un plānošanas dokumentus ar nosacījumiem un informāciju par ūdens resursu apsaimniekošanu un aizsardzību				
A3.1. Izstrādāt atbalsta pasākumu kopumu videi draudzīgas HES darbības nodrošināšanai, kurā ietverti dabas resursu nodokļa atvieglojumi hidroelektrostacijām, kurām ir ieviests ekoloģiskais caurplūdums un uzbūvēts zivju ceļš.	2027. g.	VARAM	Iestrādāti grozījumi Dabas resursu nodokļa piemērošanā	+	netieša
A3.2. Rīkot informatīvus pasākumus, tikšanās un citos veidos sadarboties ar Latvijas Pašvaldību savienību, pašvaldībām, plānošanas reģionu administrācijām, lai skaidrotu upju baseinu apsaimniekošanas plānos noteiktos pasākumus, to sasaisti ar teritoriju plānojumiem un attīstības programmām, publisko ūdeņu apsaimniekošanu, pārrunātu sadarbību pasākumu ieviešanā.	2022. - 2027. g.	VARAM LVĢMC	Notikuši pasākumi, vienošanās par sadarbību, papildināti plānošanas dokumenti	0	
A3.3. Sagatavot priekšlikumus grozījumiem tiesību aktos par virszemes ūdensobjektu tīrīšanas kārtību.	2025. g.	VARAM	Sagatavoti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos	0	
A3.4. Veikt grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" - iekļaut jaunus riska ūdensobjektus un svītrot tos ūdensobjektus, kuri vairs nav klasificējami kā riska ūdensobjekti.	2022. g.	VARAM	Veikti grozījumi MK noteikumu Nr. 418 pielikumos	0	
A3.5. Veikt grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr. 362 „Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli”, lai atļautās prioritāro vielu koncentrācijas dūņās, kas atļautas izmantot mēslošanā, atbilstu EQS direktīvai.	2022. g.	VARAM	Veikti grozījumi MK noteikumos Nr. 362.	0	
A3.1. Veikt grozījumus Ministru kabineta noteikumos, kas paredz operatoram ievākt pazemes ūdeņu paraugus atbilstoši Latvijas standarta LVS ISO 5667-5.2007 prasībām.	2022. - 2024. g.	VARAM	Veikti grozījumi MK noteikumos	0	

Upju baseinu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni 2022.-2027.gadam. Vides pārskats, 2021. 2.pielikums

Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A4: Uzlabot pieejamību informācijai par ūdeņu resursiem un to stāvokli				
A4.1. Datu bāzēs iekļaut informāciju par zivsaimniecības un dīķu saimniecībām un audzēto zivju apjomiem, lai ir iespējams novērtēt zivsaimnieciskās darbības ietekmi uz ūdeņu kvalitāti un kvantitāti.	2022. - 2027.g.	LVGMC VVD, Citi datu turētāji	Precīzāka, vieglāk pieejama un plašāka informācija ūdeņu stāvokļa raksturošanai	0	

Upju baseinu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni 2022.-2027.gadam. Vides pārskats, 2021. 2.pielikums

Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A5: Dažādas darbības upju baseinu apsaimniekošanas plānu kvalitātes uzlabošanai				
<p>A5.1. Stiprināt LVĢMC kapacitāti:</p> <p>A5.1.1. Apmācīt darbiniekus upju baseinu apsaimniekošanas un ūdeņu aizsardzības jautājumos.</p> <p>A5.1.2. Iesaistīties pieredzes apmaiņas pasākumos, iepazīstot labākās prakses piemērus upju baseinu apsaimniekošanā gan kaimiņu, gan citās ES valstīs.</p>	2022. -2027. g.	LVĢMC	Zinošu, labi informētu darbinieku grupa, kas spēj nodrošināt kvalitatīvu plānu izstrādi 2022. 2027. g.	+	netieša
<p>A5.2. Sadarboties ar Lietuvas iestādēm, kas atbild par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu izstrādi un īstenošanu, ar mērķi sagatavot starptautiskus apsaimniekošanas plānus kopīgajiem upju baseiniem.</p>	2022. - 2027. g.	LVĢMC VARAM	Sagatavoti starptautiski plāni Lielupes baseinu apgabaliem	+	netieša
<p>A5.3. Apkopot ziņas, kāda informācija pietrūka/ nebija pieejama upju baseinu apsaimniekošanas plānu 2022. - 2027. g. izstrādes laikā, sastādīt plānu un veikt nepieciešamās rīcības precīzākas un detalizētākas informācijas ieguvei nākamā apsaimniekošanas plānu izstrādes vajadzībām.</p>	2024. g.	LVĢMC	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei	0	
<p>A5.3. Īstenot kampaņas ūdens ieguves operatoru kompetences pilnveidošanai un uzlabot monitoringa tehnisko aprīkojumu pazemes ūdeņu atradnēs (nodrošināt automatiskos ūdens līmeņu mērījumus).</p>	2022. - 2027. g.	LVĢMC VARAM	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei	0	
<p>A5.4. Valsts pazemes ūdeņu monitoringa tīkla novērtēšana, staciju aprīkošana – tiešsaistes datu pārraides nodrošināšana pazemes ūdens (prioritāri gruntsūdens) līmeņu uzraudzībai un prognozēšanas rīka izstrādes vajadzībām, kā arī monitoringa tīkla kvalitātes uzturēšana.</p>	2022. - 2027. g.	LVĢMC	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei	0	
<p>A5.5. No pazemes ūdeņiem atkarīgo sauszemes ekosistēmu un ar pazemes ūdeņiem saistīto saldūdens ekosistēmu metodiku pielāgošana, kā arī harmonizācija ar Lietuvas pieeju.</p>	2022. - 2027. g.	LVĢMC	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei	0	

Upju baseinu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni 2022.-2027.gadam. Vides pārskats, 2021. 2.pielikums

A5.6. Uzlabot procesu, saistībā ar operatoru atskaitīšanos par pazemes ūdeņu ieguvu (uzlabot datu ticamību).	2022. - 2027. g.	LVĢMC	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei	0	
A5.7. Izstrādāt rīku vai pieeju pazemes ūdeņu papildināšanās noteikšanai, kas nepieciešams, lai noteiktu pazemes ūdeņu kvantitatīvo stāvokli	2022. - 2027. g.	LVĢMC	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei	0	
A5.8. Veicināt pazemes ūdeņu pētījumus, kas nodrošinātu zinātniski pamatotas informācijas (datu un zinātības) ievākšanu, uzturēšanu un atjaunošanu, kā arī ļautu pieņemt datus balstītus lēmumus (piemēram, EK Pazemes ūdeņu darba grupas Novērojamo vielu monitorings ("Watch List"), virszemes – pazemes ūdeņu ekosistēmu sasaiste, Dzeramā ūdens direktīvas ieviešana un novērojamo vielu monitorings u.c.)	2022. - 2024. g.	LVĢMC VARAM	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei	0	
A5.9. Hidroģeoloģisko modeļu izveide: A5.9.1. Konceptuālo modeļu izstrāde visiem pazemes ūdensobjektiem, t.sk riska pazemes ūdensobjektiem un zonām, kas ļautu identificēt dominējošās slodzes un galvenos riskus. A5.9.2. Matemātiskā modeļa izveide ES ūdens politikas prasību, kā arī lokālu vajadzību risināšanai (piem., liela apjoma ūdens ieguves radītās ietekmes vai piesārņojuma izplatības modelēšanai).	2022. - 2027. g.	LVĢMC	Iespēja novērtēt/ prognozēt lielu ūdens ieguves apjomu reālo ietekmi uz pazemes ūdens resursiem	0	
A5.10. Veicināt sabiedrības izpratni par pazemes ūdeņu aizsardzību un cilvēka saimniecisko darbību radīto negatīvo ietekmi uz pazemes ūdens resursiem un saistītajām ekosistēmām.	2022. - 2024. g.	LVĢMC VARAM	Veikta sabiedrības izglītošana	0	

Upju baseinu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni 2022.-2027.gadam. Vides pārskats, 2021. 2.pielikums

Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A6: Samazināt dažādu slodžu radīto ietekmi uz ūdeņu stāvokli				
<p>A6.1. Izvērtēt zivsaimniecības un dīķu saimniecības darbības ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti un kvantitāti un sekmēt šīs ietekmes samazināšanu:</p> <p>A6.1.1. Veikt pētījumu par zivsaimniecības un dīķu saimniecības darbības ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti un kvantitāti un sagatavot priekšlikumus, kā šo ietekmi samazināt.</p> <p>A6.1.2. Ja pēc A6.1.1. punktā minētā pētījuma atzīts par nepieciešamu, sagatavot priekšlikumus papildu regulējumam zivsaimniecības un dīķu saimniecības objektu ietekmes uz ūdeņu vidi samazināšanai.</p> <p>A6.1.3. Īstenot A6.1.1. punktā minētajā pētījumā rekomendētos pasākumus.</p>	2027. g.	ZM sadarbībā ar VARAM, VVD	Noskaidrota zivsaimnieciskās darbības ietekme, izvēlēti un daļēji īstenoti konkrēti pasākumi slodzes mazināšanai.	+	tieša
<p>A6.2. Veikt pētījumu, lai noteiktu dažādu piesārņojumu radošo avotu (komunālais sektors, rūpniecība, lauksaimniecība, mežsaimniecība, dabiskā notece utt.) radītās slodzes daļu Baltijas jūrā nonākošajā biogēnu slodzē, lai piesārņojuma radītājiem piemērotu efektīvus tā samazināšanas pasākumus.</p>	2027. g.	VARAM dažādas interešu grupas, pētniecības iestādes	Noteikta dažādu avotu radītā slodze un pasākumi tās samazināšanai	0	
<p>A6.3 Turpināt starpvalstu sadarbību un starptautisko līgumu slēgšanu par pārrobežu piesārņojuma samazināšanu un ūdens kvalitātes uzlabošanu; kopīgas monitoringa programmas saskaņošana un kopīgs ekoloģiskās kvalitātes novērtējums.</p>	2021. g.	VARAM LVGMC, Baltkrievija, Krievija	Precizēta informācija par pārrobežu piesārņojumu	+	netieša
<p>A6.4. Īstenot notekūdeņu dūņu stratēģijā rekomendētos pasākumus attiecībā uz notekūdeņu dūņu apsaimniekošanu, lai nepasliktinātu / uzlabotu ūdeņu stāvokli.</p>	2022. - 2027. g.	NAI operatori, notekūdeņu dūņu apsaimniekotāji	Samazināta/novērst a notekūdeņu dūņu ietekme uz ūdensobjektu	+	tieša

Upju baseinu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni 2022.-2027.gadam. Vides pārskats, 2021. 2.pielikums

A6.5. Veikt grozījumus MK noteikumos Nr. 34 (22.01.2002) "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī", nosakot Piesārņojošās darbības atļauju pārskatīšanu, lai operatori praksē ieviestu sajaukšanās zonu noteikšanu.	2022. g.	VARAM	Veikti grozījumi MK noteikumos nr. 34.	0	
A6.6. Veikt prioritāro un bīstamo vielu skrīningu notekūdeņu izplūdēs.	2022. - 2027. g.	NAI operatori; Valsts vides dienests	Precizēta informācija par prioritārajām un bīstamajām vielām	0	
A6.7. Pārskatīt piesārņojošās darbības atļaujas, iekļaujot plašāku prioritāro un bīstamo vielu monitoringu gan notekūdeņu izplūdēs, gan augšpus un lejpus izplūdēm, balstoties uz skrīninga rezultātiem	2022. - 2027. g.	Valsts vides dienests	Precizēta informācija par prioritārajām un bīstamajām vielām	+	netieša
A6.8. Veikt sajaukšanās zonu aprēķināšanu.	2022. - 2027. g.	VVD	Precizēta informācija par prioritārajām un bīstamajām vielām	0	
A6.9. Veikt regulāru (īkgadēju) informācijas apmaiņu ar Valsts Augu aizsardzības dienestu par pesticīdu lietojumu Latvijā, lai iegūtu precīzāku informāciju par izkliedētajām slodzēm, ko rada pesticīdi.	2022. - 2027. g.	VAAD LVĢMC VVD	Paplašināta informācijas pieejamība	0	
A6.10. Paplašināt monitorēto Augu aizsardzības līdzekļu sarakstu virszemes ūdeņos, lai iegūtu informāciju par citiem Latvijā lietotiem augu aizsardzības līdzekļiem, kas nav iekļauti prioritāro un bīstamo vielu sarakstos, bet var radīt risku ūdens videi.	2022. - 2027. g.	LVĢMC VAAD VVD	Precizēta informācija par piesārņojošajām vielām	0	
A6.11. Veicot darbības ar augu aizsardzības līdzekļiem lauksaimniecībā vai mežsaimniecībā, izmantot labākās pieejamās metodes (neizsmidzināt augu aizsardzības līdzekļus pirms lietusgāzēm, samazināt to lietojumu – izsmidzināt tos tikai problēmteritorijās, veikt sēklu apstrādi u. c.)	2022. - 2027. g.	Zemju īpašnieki / apsaimniekotāji	Samazināts prioritāro un bīstamo vielu piesārņojums	+	tieša

Upju baseinu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni 2022.-2027.gadam. Vides pārskats, 2021. 2.pielikums

A6.1. Pazemes ūdeņu aizsargātības novērtējums, kartes izveide (pilnveidojot dabiskās aizsargātības karti, papildinot ar aktuālākajiem datiem par zemes lietojuma veidu un mēslojuma slodzēm, kā arī karsta izplatības apgabaliem).	2022. - 2027. g.	LVĢMC	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)	+	netieša
A6.2. Izstrādāt pieeju pazemes ūdeņu līmeņu tendenču novērtēšanai.	2022. - 2024. g.	LVĢMC	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)	+	netieša
A6.3. Prioritāri veikt lauksaimniecības platībās esošo/neizmantoto urbumu tamponāžu.	2022. - 2027. g.	Zemes un/vai urbuma īpašnieki VVD LVĢMC	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)	+	netieša
A6.4. Jauno parametru izpēte (skrīnings) pazemes ūdeņos, balstoties uz EK Pazemes ūdeņu darba grupas ietvaros izstrādāto sarakstu ("Watch List"): A6.4.1. veikt datu apkopošanu un analizēšanu par jauno vielu potenciālajiem un faktiskajiem avotiem tieši Latvijā. A6.4.2.veikt jauno parametru izpēti (skrīningu), nodrošinot atbilstošu monitoringu un datu uzkrāšanu.	2022. - 2027. g.	LVĢMC VARAM	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)	+	netieša
A6.5. Nitrātu skrīnings avotos, lauksaimniecības slodzes novērtēšanai: A6.5.1. Jaunu, avotu apzināšana, sateces baseinu noteikšana. A6.5.2. Nitrātu mērījumu veikšana avotos.	2022. - 2027. g.	LVĢMC VARAM	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)	+	netieša
A6.6. Jaunās Dzeramā ūdens direktīvas 2020/2184 prasību ieviešana: A6.6.1. Izpratnes par upju sateces baseinu risku novērtēšanu ūdens ieguves vietās (t.sk. literatūras studijas). A6.6.2. Izmēģinājumi pilotteritorijās, sateces baseinu	2022. - 2027. g.	LVĢMC VARAM	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)	+	netieša

noteikšanai. A6.6.3. Veikt jauno parametru izpēti (skrīningu), nodrošinot atbilstošu monitoringu un datu uzkrāšanu.					
A6.7. Pārrobežu sadarbība pazemes ūdeņu apsaimniekošanas jomā: A6.7.1. Turpināt sadarbību ar Lietuvas Ģeoloģijas dienestu. A6.7.2. Uzsākt sadarbību ar Igaunijas atbildīgajām institūcijām. A6.7.3. Veicināt sadarbību ar Baltkrieviju un Krieviju.	2022. - 2027. g.	LVĢMC VARAM Lietuva Igaunija Krievija Baltkrievija	Sagatavoti starptautiski plāni visiem baseinu apgabaliem, precizēta informācija par pārrobežu PŪ stāvokli	0	

Izmantotie saīsinājumi

BIOR - Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts

DP – Darbības programma

LLKIC – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs LVĢMC – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

NVO – Nevalstiska organizācija

SAM – Specifiskais atbalsta mērķis

VAAD – Valsts augu aizsardzības dienests

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VVD – Valsts vides dienests

ZM – Zemkopības ministrija